

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

РЕШЕТНИКОВ ВІТАЛІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК 342.9:349.42:504:339.923(477+4)

**ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ «ЗЕЛЕНОЇ» ТРАНСФОРМАЦІЇ
АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2026

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, професор

Сорока Лариса Володимирівна,

Науково-дослідний інститут публічного права,
завідувач відділу аспірантури і докторантури

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор

Оксінь Віталій Юрійович,

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
професор кафедри публічного управління, адміністрування та права

доктор філософії у галузі права

Даниленко Анна Олександрівна,

Громадська організація «Інформаційно-аналітичний центр
«Сучасне аерокосмічне право»»,
правовий аналітик

Захист відбудеться «9» травня 2026 р. об 11⁰⁰ на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.503.01 у Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2А

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2А

Автореферат розісланий «8» квітня 2026 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Ксенія КУРКОВА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасні трансформації публічного адміністрування в Україні, зумовлені європейською інтеграцією та внутрішніми соціально-економічними змінами, актуалізують проблему вдосконалення адміністративно-правових форм реалізації державної політики. Особливого значення це набуває в аграрному секторі, функціонування якого пов'язане з використанням природних ресурсів і потребує інтеграції екологічних вимог у зміст владно-управлінської діяльності. У цьому контексті екологізація аграрного виробництва реалізується через концепцію «зеленої» трансформації, що передбачає впровадження екологічних стандартів, обмежень і стимулів у межах здійснення адміністративної компетенції.

Реалізація зазначених завдань відбувається через систему органів публічної адміністрації шляхом прийняття адміністративних актів, застосування регуляторних і стимулюючих інструментів, а також координації аграрної та природоохоронної політики. Водночас національна модель такого регулювання характеризується фрагментарністю нормативного закріплення, інституційною розпорошеністю повноважень і недостатньою процедурною визначеністю реалізації екологічних вимог в аграрній сфері. Зазначені проблеми загострюються в умовах адаптації до стандартів Європейського Союзу та необхідності забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану. Це зумовлює потребу у формуванні цілісної адміністративно-правової моделі публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору, яка забезпечувала б узгодження економічних та екологічних пріоритетів державної політики й відповідність європейським стандартам.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Проблематика публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України в умовах європейської інтеграції ще не отримала у вітчизняній юридичній науці належного комплексного адміністративно-правового опрацювання. Наявні наукові праці, присвячені державній аграрній політиці, сталому розвитку сільського господарства, екологізації господарської діяльності, інституційному забезпеченню «зеленої» економіки та правовому регулюванню аграрної сфери, становлять важливу теоретичну основу цього дослідження, однак переважно висвітлюють лише окремі аспекти зазначеної проблематики.

Джерельну основу дослідження становлять праці вітчизняних учених, зокрема: В. Авер'янова, Я. Белінської, С. Белінської, Є. Бичихіна, Ю. Битяка, О. Бондаря, С. Бондаренка, Ю. Боровика, О. Бородіної, А. Даниленко, Л. Вдовенко, Т. Галушкіної, В. Гаращука, Ю. Гаруста, А. Гетьмана, Є. Гетьмана, Н. Гончарук, В. Грея, О. Гулак, О. Джафарової, Ю. Дзюраха, Є. Дуліби, А. Комзюка, Д. Клинового, В. Колпакова, І. Коновальчук, І. Костенко, В. Копитка, О. Копитко, М. Копиці, Я. Коханюка, В. Курило, І. Курило, К. Куркової, Д. Левченко, Л. Луценко-Миськів, А. Манжули, В. Мороза, В. Оксія, М. Олашина, С. Остапенка, Г. Пасемко, Н. Петрухи, В. Рарицької, О. Резніка, І. Свиноуса, Є. Соболя, Р. Солошенка, Л. Сороки, В. Тимкована, О. Файчука, Т. Харченко,

Б. Хахули, А. Чечеля, С. Чернова, Р. Шаповала, С. Шерстюка, П. Шорського, О. Шпикуляка та інших дослідників.

Разом із тим, у вітчизняній науці досі не вироблено цілісного підходу до визначення змісту, принципів, суб'єктного складу, нормативних засад та адміністративно-правових механізмів публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України. Саме цим зумовлена потреба у системному теоретико-правовому аналізі зазначеної проблематики, що й визначає актуальність та наукову новизну дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження узгоджується з основними положеннями Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII; Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019; Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 року № 179; Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII; Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 року № 1363-р; Закону України «Про засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку» від 24 червня 2004 року № 1877-IV.

Дослідження також враховує положення програмних і нормативних актів Європейського Союзу у сфері формування «зеленої» економіки та модернізації аграрної політики, зокрема The European Green Deal (COM(2019) 640 final), A Farm to Fork Strategy for a fair, healthy and environmentally-friendly food system (COM(2020) 381 final), Regulation (EU) 2021/2115 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 establishing rules on support for strategic plans to be drawn up by Member States under the Common Agricultural Policy, а також Regulation (EU) 2021/1119 of the European Parliament and of the Council of 30 June 2021 establishing the framework for achieving climate neutrality.

Дисертація узгоджується з темою науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0120U105390).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дослідження полягає у визначенні теоретико-правових засад публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України як інструменту європейської інтеграції держави, формуванні цілісної адміністративно-правової моделі такого адміністрування та обґрунтуванні напрямів удосконалення його нормативно-правового, інституційного й процедурного забезпечення з урахуванням європейських стандартів.

Для досягнення поставленої мети в дисертації поставлено такі *завдання*:

– з'ясувати теоретико-правову природу «зеленої» трансформації аграрного сектору як об'єкта публічного адміністрування та визначити її місце у системі державної аграрної й екологічної політики;

– визначити поняття, зміст та сутність публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України як особливого напрямку реалізації державної політики у сфері сталого розвитку сільського господарства;

– обґрунтувати систему принципів, завдань та основних напрямів здійснення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України;

– дослідити систему нормативно-правового забезпечення здійснення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України, визначити її структуру та охарактеризувати основні рівні нормативного регулювання;

– розкрити правові та адміністративно-управлінські засади формування політики «зеленої» трансформації аграрного сектору в Європейському Союзі та визначити її значення для становлення сучасної моделі публічного адміністрування у сфері аграрної й екологічної політики;

– дослідити інституційні та процедурні моделі публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору в державах-членах Європейського Союзу, з'ясувавши особливості багаторівневого управління, адміністративних процедур та цифрових інструментів реалізації екологічних стандартів у сфері сільського господарства;

– розкрити особливості адаптації європейських стандартів публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору до правової системи України та визначити основні адміністративно-правові проблеми їх імплементації;

– визначити систему та класифікацію адміністративно-правових інструментів стимулювання «зеленої» трансформації аграрного сектору України в умовах правового режиму воєнного стану та обґрунтувати напрями їх удосконалення з урахуванням європейського досвіду;

– обґрунтувати напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України з урахуванням необхідності систематизації аграрного та екологічного законодавства, імплементації *acquis* Європейського Союзу та формування рамкових адміністративно-правових стандартів екологізації сільського господарства;

– запропонувати напрями інституційного вдосконалення системи суб'єктів публічного адміністрування у сфері реалізації «зеленої» аграрної політики, спрямовані на чітке розмежування повноважень органів публічної влади, підвищення їх інституційної спроможності та розвиток координаційних механізмів між аграрною й екологічною політикою;

– обґрунтувати систему адміністративно-правових гарантій забезпечення прав та законних інтересів суб'єктів аграрного сектору в умовах «зеленої» трансформації, зокрема шляхом забезпечення правової визначеності адміністративних процедур та вдосконалення механізмів адміністративного і судового захисту прав учасників аграрних правовідносин.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у процесі формування та реалізації державної політики екологізації аграрного сектору та здійснення публічного адміністрування «зеленої» трансформації сільського господарства в умовах європейської інтеграції України.

Предмет дослідження – адміністративно-правові норми, принципи, інституційні та процедурні механізми, а також інструменти публічного адміністрування, що визначають засади публічного адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору України як інструменту європейської інтеграції держави.

Методи дослідження. Під час виконання дисертації використано комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів, що забезпечили системне дослідження адміністративно-правових засад публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України. *Діалектичний* метод застосовано для з'ясування сутності «зеленої» трансформації аграрного сектору як складного соціально-економічного та правового явища (підрозділ 1.1). Методи *аналізу* та *синтезу* використано для визначення структурних елементів системи публічного адміністрування та їх взаємозв'язку (підрозділ 1.2). *Логіко-семантичний* метод дав змогу уточнити зміст основних категорій дослідження (розділ 1). *Формально-юридичний* метод застосовано для аналізу нормативно-правових актів у сфері екологізації аграрного сектору (підрозділ 1.4). *Історико-правовий* метод використано для дослідження еволюції аграрної та екологічної політики ЄС (підрозділ 2.1). *Системно-структурний* метод дав можливість дослідити інституційну структуру публічного адміністрування та систему суб'єктів публічної адміністрації (підрозділ 2.2). *Порівняльно-правовий* метод використано для аналізу європейських стандартів публічного адміністрування та можливостей їх адаптації до правової системи України (підрозділи 2.1, 2.3). *Функціональний* метод застосовано для дослідження адміністративно-правових інструментів реалізації державної політики екологізації аграрного сектору (підрозділ 2.4). Метод *правового прогнозування* використано для обґрунтування напрямів удосконалення нормативно-правового, інституційного та процедурного забезпечення публічного адміністрування у досліджуваній сфері (розділ 3).

Емпіричний метод використано для одержання та узагальнення практичної інформації щодо реалізації адміністративно-правових гарантій у сфері «зеленої» трансформації аграрного сектору України. У межах цього методу проведено експертно-практичне анкетування суб'єктів аграрного сектору, що дало змогу виявити проблеми правової визначеності адміністративних процедур, доступності адміністративного оскарження, функціональності електронних сервісів та ефективності судового захисту. Отримані дані стали підґрунтям для верифікації теоретичних положень і формування пропозицій щодо вдосконалення адміністративно-правових механізмів у досліджуваній сфері.

Науково-теоретичне підґрунтя становлять праці фахівців галузей адміністративного, конституційного, аграрного, екологічного, господарського права тощо, у яких досліджено питання публічного адміністрування, адміністративно-правового регулювання, реалізації повноважень органів публічної адміністрації, а також правові засади функціонування аграрного сектору та охорони довкілля. У дослідженні також враховано наукові підходи до формування та реалізації аграрної й екологічної політики Європейського Союзу.

Нормативно-правову основу дисертаційної роботи становлять нормативно-правові акти різної юридичної сили, зокрема Конституція України, ратифіковані у

встановленому законом порядку міжнародні договори й угоди, а також законодавчі і підзаконні акти, у нормах яких закріплено засади державної аграрної та екологічної політики, а також визначено порядок реалізації повноважень органами публічної адміністрації, прийняття адміністративних актів і здійснення адміністративних процедур у сфері «зеленої» трансформації аграрного сектору. У роботі також враховано програмні та нормативні акти Європейського Союзу, що визначають правові засади формування «зеленої» економіки та модернізації аграрної політики.

Інформаційною та емпіричною базою дисертаційної роботи є науково-періодичні видання, статистичні матеріали, аналітичні звіти тощо. Автором використано результати експертно-практичного анкетування суб'єктів аграрного сектору, що дало змогу виявити проблеми правової визначеності адміністративних процедур, доступності механізмів адміністративного оскарження, функціональності електронних сервісів та ефективності судового захисту у відносинах із суб'єктами публічної адміністрації. Отримані емпіричні дані використано для узагальнення результатів дослідження та обґрунтування висновків щодо вдосконалення адміністративно-правових механізмів публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у формуванні теоретико-правового підходу до розуміння публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України як інструменту європейської інтеграції держави, а також у розробленні наукових положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення нормативно-правового, інституційного та організаційного забезпечення цього процесу. За результатами проведеного дослідження сформульовано наукові положення та висновки, запропоновані особисто здобувачем, зокрема:

вперше:

- сформульовано теоретико-правове визначення поняття «публічне адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору», яке запропоновано розуміти як системну владно-організуючу діяльність суб'єктів публічної влади, спрямовану на організацію, координацію та регулювання процесів екологічно орієнтованої трансформації аграрного виробництва, що здійснюється на основі державної аграрної та екологічної політики із застосуванням правових, економічних, організаційних і інформаційних інструментів з метою забезпечення сталого розвитку сільського господарства, раціонального використання природних ресурсів та реалізації публічних інтересів у сфері продовольчої, екологічної і соціальної безпеки держави;

- визначено адміністративно-правову модель публічного адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору в Європейському Союзі, основними ознаками якої є інтеграція аграрної, екологічної та кліматичної політики, багаторівнева система управління, результат-орієнтоване стратегічне планування, використання цифрових механізмів адміністрування та поєднання інструментів Спільної аграрної політики ЄС із системою екологічної умовності у сфері сільського господарства;

– сформульовано Концепцію адміністративно-правового забезпечення публічного адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору України, яка визначає цілі, принципи, систему суб'єктів, інструменти реалізації та адміністративно-правові гарантії дотримання прав і законних інтересів суб'єктів аграрного сектору та спрямована на забезпечення правової визначеності, узгодженості аграрної та екологічної політики і ефективності публічного адміністрування у відповідній сфері.

удосконалено:

– науковий підхід до визначення структури та змісту публічного адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору, зокрема шляхом уточнення його принципів, завдань та функціональних напрямів реалізації у системі державної аграрної та екологічної політики;

– наукове розуміння інституційних і процедурних механізмів реалізації політики зеленої трансформації аграрного сектору, зокрема у частині визначення ролі органів публічної адміністрації, адміністративних процедур та цифрових інструментів управління у забезпеченні впровадження екологічних стандартів у сфері сільського господарства;

– наукові підходи до визначення та реалізації адміністративно-правових гарантій дотримання прав і законних інтересів суб'єктів аграрного сектору в умовах зеленої трансформації, зокрема шляхом обґрунтування їх системного характеру, розкриття структури як сукупності нормативних, процедурних, інституційних, цифрових, контрольних та оскаржувальних елементів, визначення їх функціонального призначення як умов правомірності індивідуального адміністративного акта та формулювання прикладного тесту оцінки правомірності такого акта;

отримали подальший розвиток:

– наукові положення щодо визначення «зеленої» трансформації аграрного сектору як об'єкта публічного адміністрування, що розкривається через інтеграцію екологічної та аграрної політики держави у процесі забезпечення сталого розвитку сільського господарства;

– наукові підходи до класифікації адміністративно-правових інструментів стимулювання зеленої трансформації аграрного сектору, які запропоновано поділяти на регуляторні, дозвільні, контрольні, стимулюючі та інформаційно-цифрові;

– наукові положення щодо нормативно-правового забезпечення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору, зокрема у частині систематизації аграрного та екологічного законодавства, визначення напрямів імплементації *acquis* Європейського Союзу та формування рамкових адміністративно-правових стандартів екологізації сільського господарства.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані та обґрунтовані у дисертаційному дослідженні висновки, теоретичні положення і практичні рекомендації можуть бути використані у:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого розвитку теоретико-правових досліджень проблем публічного адміністрування аграрного сектору, адміністративно-правового забезпечення сталого розвитку сільського

господарства, а також формування наукових підходів до дослідження процесів екологізації державної аграрної політики в умовах європейської інтеграції (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правотворчій та практичній діяльності органів публічної влади* – для вдосконалення нормативно-правового забезпечення державної аграрної та екологічної політики, оптимізації адміністративно-правових механізмів реалізації «зеленої» трансформації аграрного сектору України, а також удосконалення діяльності органів публічної адміністрації у сфері забезпечення сталого розвитку сільського господарства;

– *освітньому процесі* – під час підготовки навчально-методичних матеріалів, розроблення та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право та процес: доктринальні та практичні проблеми», «Адміністративне право», «Публічне адміністрування», «Аграрне право», а також спеціальних курсів, присвячених проблемам державної аграрної політики, сталого розвитку та екологізації економіки (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

Апробація матеріалів дисертації. Основні результати дослідження, окремі його положення та сформульовані автором теоретичні узагальнення були представлені на науково-практичних конференціях, зокрема: «Інноваційні підходи до реформування сучасного законодавства» (м. Київ, 20–21 квітня 2023 р.) «Проблемні питання, досягнення та інновації фундаментальних та прикладних досліджень» (м. Київ, 28–29 жовтня 2025 р.), «Перспективні напрямки розвитку юридичної науки у 21-му сторіччі» (м. Київ, 14–15 січня 2026 р.).

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять одинадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 277 сторінок. Робота містить список використаних джерел із 232 найменувань на 30 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, з'ясовано її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, окреслено мету й завдання роботи, об'єкт і предмет, схарактеризовано методологічне підґрунтя, аргументовано наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, наведено інформацію про апробацію результатів дослідження, публікації, у яких відображено його ключові теоретичні та практичні положення, а також визначено структуру й обсяг рукопису.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади публічного адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору України» складається з чотирьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Зелена» трансформація аграрного сектору як об'єкт публічного адміністрування* охарактеризовано правову природу аграрного сектору України та з'ясовано його місце у системі суспільних відносин, що становлять предмет публічного управлінського впливу. Обґрунтовано, що аграрний сектор не може розглядатися лише як галузь господарської діяльності, і

встановлено, що саме комплексність і суспільна значущість цих відносин зумовлюють їх виразний публічно-правовий характер.

Досліджено нормативні засади публічного значення аграрної сфери. Досліджено зміст і теоретичні передумови формування концепції «зеленої» трансформації аграрного сектору та встановлено її взаємозв'язок із концепціями сталого розвитку, зеленої економіки та біоекономіки. Обґрунтовано, що зелена трансформація означає системний перехід аграрної сфери до моделі розвитку, яка передбачає поєднання економічної результативності виробництва з екологічною стійкістю, ресурсною ощадливістю та соціальною збалансованістю розвитку сільських територій.

У результаті проведеного аналізу встановлено, що зелена трансформація аграрного сектору за своїми ознаками відповідає характеристикам самостійного об'єкта публічного адміністрування. Доведено, що вона охоплює суспільно значущу, комплексну та міжгалузеву сферу відносин, пов'язану з використанням національного природного багатства, забезпеченням продовольчої, екологічної та соціальної безпеки держави та реалізацією довгострокових цілей сталого розвитку, що зумовлює необхідність системного адміністративно-правового регулювання у цій сфері.

У підрозділі 1.2 «*Поняття та сутність публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України*» досліджено теоретико-правові засади розуміння публічного адміністрування у сучасній адміністративно-правовій доктрині. Встановлено, що у сучасних умовах зміст публічного адміністрування аграрного сектору істотно трансформується під впливом концепцій сталого розвитку та екологічної відповідальності. Доведено, що зелена трансформація аграрного сектору формує нову модель державної аграрної політики, в межах якої економічні, екологічні та соціальні пріоритети розглядаються у взаємозв'язку та взаємозалежності.

На підставі проведеного аналізу сформульовано авторське визначення публічного адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору, яке запропоновано розуміти як системну діяльність суб'єктів публічної влади, спрямовану на організацію, координацію та регулювання процесів екологічно орієнтованої трансформації аграрного виробництва і пов'язаних із ним суспільних відносин, що здійснюється на основі державної аграрної та екологічної політики із застосуванням правових, економічних, організаційних та інформаційних інструментів з метою забезпечення сталого розвитку сільського господарства, раціонального використання природних ресурсів та реалізації публічних інтересів у сфері продовольчої, екологічної та соціальної безпеки держави.

У підрозділі 1.3 «*Принципи, завдання та напрями публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України*» досліджено систему принципів публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України та встановлено, що вона має комплексний характер і формується на перетині адміністративно-правових, екологічних, аграрно-політичних та євроінтеграційних засад. Обґрунтовано доцільність виокремлення чотирьох взаємопов'язаних груп принципів: загальноадміністративних, екологічних, управлінсько-інституційних та євроінтеграційно орієнтованих.

Встановлено, що загальноадміністративні принципи – законність, пропорційність, ефективність, рівність суб'єктів господарювання перед законом, відкритість і прозорість – визначають загальні вимоги до діяльності суб'єктів публічної влади у відповідній сфері. Доведено, що екологічні принципи – сталий розвиток, екологічна безпека, запобігання шкоді довкіллю, інтеграція екологічної політики у всі сфери державного управління, раціональне використання природних ресурсів – забезпечують змістову спрямованість публічного адміністрування на збереження природної основи аграрного виробництва.

Досліджено систему завдань публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору та обґрунтовано, що ці завдання відображають перехід від традиційного виробничо-економічного розуміння аграрної політики до її сучасного комплексного еколого-соціального спрямування.

Визначено основні напрями публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору, до яких віднесено інституційний, екологічний, економічно-стимулюючий, цифровий, кліматичний, земельно-ресурсний, соціально-територіальний та євроінтеграційний напрями. Доведено, що сукупність цих напрямів дає підстави розглядати публічне адміністрування у зазначеній сфері як цілісну структурно-функціональну систему, у межах якої нормативно-правові засади формують принципи, принципи визначають завдання державної політики, а завдання реалізуються через відповідні напрями управлінської діяльності.

У підрозділі 1.4 «Нормативні засади здійснення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України» з'ясовано, що нормативні засади здійснення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України мають комплексний, міжгалузевий і багаторівневий характер. Вони формуються на перетині конституційного, адміністративного, аграрного, земельного, екологічного, фінансового та енергетичного законодавства, що зумовлено складністю відповідних суспільних відносин. Встановлено, що зазначені засади доцільно розглядати як ієрархічно організовану систему, у межах якої виокремлюються конституційний, міжнародно-правовий та євроінтеграційний, стратегічно-програмний, законодавчий і підзаконний рівні. Кожен із них виконує притаманну йому функцію: від закріплення загальних принципів і орієнтирів – до конкретизації та реалізації управлінських рішень.

Доведено, що істотний вплив на формування нормативних засад справляють міжнародно-правові та євроінтеграційні акти. Разом з тим встановлено, що процес їх імплементації в національне законодавство ще не є завершеним. Обґрунтовано, що нормативна основа у цій сфері становить не сукупність розрізаних актів, а внутрішньо узгоджену систему, у якій поєднуються матеріально-правові, процедурні, організаційні, фінансові та стратегічні елементи. Встановлено, що чинне нормативне регулювання не позбавлене недоліків, оскільки зберігає ознаки фрагментарності, а також у недостатній визначеності окремих адміністративних процедур. У зв'язку з цим зроблено висновок про необхідність подальшого вдосконалення нормативних засад у напрямі підвищення їх системності, узгодженості та ефективності, а також зміцнення інституційної спроможності суб'єктів публічної адміністрації.

Розділ 2 «Європейські стандарти та адміністративно-правові механізми публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України» складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 «Європейська політика «зеленої» трансформації аграрного сектору: правові та управлінські орієнтири» проаналізовано правові та управлінські засади формування політики «зеленої» трансформації аграрного сектору в Європейському Союзі. Встановлено, що сучасна модель такої трансформації сформувалася внаслідок еволюції аграрної, екологічної та кліматичної політики ЄС і зміни підходів до публічного адміністрування у відповідній сфері. Доведено, що «зелена» трансформація аграрного сектору в ЄС є комплексною моделлю, у межах якої екологічні та кліматичні цілі інтегруються в аграрну політику, механізми державної підтримки та систему управлінських рішень.

З'ясовано, що правову основу екологізації аграрного сектору ЄС формують установчі договори, акти вторинного права та стратегічні документи Союзу. Встановлено, що важливу роль у цьому процесі відіграє галузеве екологічне законодавство, зокрема у сферах захисту водних ресурсів, запобігання нітратному забрудненню та сталого використання пестицидів. Показано, що реформа Спільної аграрної політики, закріплена у Регламенті (ЄС) 2021/2115, пов'язує механізми аграрної підтримки з досягненням екологічних і кліматичних цілей.

Проаналізовано значення Європейського зеленого курсу та стратегії ЄС «Від ферми до виделки» для трансформації аграрної політики ЄС. Встановлено, що Європейський зелений курс сформував стратегічну рамку інтеграції екологічних і кліматичних цілей у секторні політики Союзу, а стратегія «Від ферми до виделки» закріпила інтегрований підхід до регулювання агропродовольчої системи.

Обґрунтовано, що концептуальну основу сучасної політики «зеленої» трансформації аграрного сектору в ЄС формують принципи сталого розвитку, кліматичної нейтральності та циркулярної економіки. Доведено, що значення цих підходів для України полягає не лише у наближенні законодавства до *acquis* ЄС, а й у трансформації моделі публічного адміністрування у сфері аграрної, екологічної та кліматичної політики.

У підрозділі 2.2 «Публічне адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору в державах-членах ЄС: інституційні та процедурні моделі» проаналізовано сучасну модель публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору в державах-членах Європейського Союзу крізь призму оновленої архітектури Спільної аграрної політики ЄС 2023–2027. Встановлено, що сучасна CAP функціонує не лише як система фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників, а як цілісна система публічного адміністрування, у межах якої правове регулювання, стратегічне планування, контрольні механізми, цифрові інструменти та екологічно-кліматичні зобов'язання поєднані в єдиний управлінський цикл. Доведено, що екологізація аграрного сектору в ЄС реалізується насамперед через адміністративно-правові механізми, оскільки екологічні стандарти набувають практичного значення через процедури планування, реалізації, контролю та оцінювання результативності.

З'ясовано інституційні особливості багаторівневого управління у сфері CAP та встановлено, що сучасна модель її реалізації ґрунтується на поєднанні наднаціонального, національного і регіонального рівнів публічного адміністрування. Доведено, що розширення дискреційних повноважень держав-членів у реалізації національних стратегічних планів CAP здійснюється в межах системи цілей, умовності, моніторингу та фінансового контролю, визначених правом ЄС. Обґрунтовано, що платіжні агентства виступають спеціалізованими суб'єктами публічного адміністрування, через діяльність яких забезпечується зв'язок між фінансуванням аграрної політики та контролем екологічних вимог.

Систематизовано основні процедурні форми реалізації «зеленої» трансформації аграрного сектору в ЄС, до яких віднесено планувальні, дозвольно-реєстраційні, оцінювальні, контрольні, наглядові та інформаційно-звітні процедури. Розвинено підхід до розуміння адміністративної процедури в межах сучасної CAP як самостійного регулятивного інструмента, через який екологічні та кліматичні вимоги трансформуються у конкретні юридичні обов'язки, адміністративні рішення та правові наслідки.

Окрему увагу приділено ролі цифрових інструментів у сучасній моделі адміністрування CAP. Встановлено, що цифровізація стала структурним елементом системи публічного адміністрування аграрної політики ЄС. Показано, що IACS, AMS, супутниковий моніторинг, геопросторові дані та цифрові механізми звітності формують модель адміністративної діяльності, за якої контроль набуває безперервного та дані-орієнтованого характеру. Порівняльний аналіз моделей Польщі, Німеччини та Франції підтвердив, що держави-члени зберігають відмінні інституційні та процедурні моделі реалізації CAP, що дає підстави розглядати сучасну «зелену» трансформацію аграрного сектору в ЄС як багаторівневий і цифрово забезпечений процес публічного адміністрування.

У підрозділі 2.3 «Адаптація європейських стандартів публічного адміністрування «зеленої» трансформації в аграрному секторі України» з'ясовано, що адаптація європейських стандартів у досліджуваній сфері має розглядатися не як формальне наближення законодавства до *acquis* ЄС, а як комплексний процес трансформації моделі публічного адміністрування. Обґрунтовано, що така адаптація охоплює не лише імплементацію екологічних, аграрних і процедурних вимог, а й запровадження управлінських підходів ЄС, заснованих на стратегічному програмуванні, міжвідомчій координації, цифровому адмініструванні та оцінюванні результативності політики.

Встановлено, що методологічним орієнтиром для формування такої моделі виступає сучасна архітектура Спільної аграрної політики ЄС, у межах якої екологічні, кліматичні та економічні цілі поєднані в єдиному механізмі планування, фінансування, контролю та оцінювання. Доведено, що ключовим об'єктом адаптації в українських умовах є не окрема правова норма, а цілісний адміністративний механізм її реалізації.

Обґрунтовано, що в Україні вже сформовано окремі елементи моделі, функціонально наближеної до європейської, зокрема стратегічні документи, процедури стратегічної екологічної оцінки й оцінки впливу на довкілля, інститути екологічного контролю та цифрові засоби адміністрування, насамперед Державний

аграрний реєстр. Водночас доведено, що ці елементи поки не утворюють цілісної системи агроекологічного врядування через відсутність належного поєднання стратегічного програмування, екологічної умовності підтримки, цифрового моніторингу та контрольних механізмів.

Узагальнено, що сучасний етап адаптації європейських стандартів у сфері «зеленої» трансформації аграрного сектору України характеризується інституційною незавершеністю та функціональною фрагментарністю. У зв'язку з цим зроблено висновок, що подальше наближення України до європейських стандартів має бути спрямоване насамперед на формування цілісної адміністративної системи, у межах якої будуть поєднані стратегічне планування, екологічні вимоги, фінансові стимули, цифрове адміністрування, моніторинг і контроль.

У підрозділі 2.4 *«Адміністративно-правові інструменти стимулювання «зеленої» трансформації аграрного сектору України в умовах правового режиму воєнного стану»* досліджено вплив правового режиму воєнного стану на систему публічного адміністрування у сфері аграрної політики та адміністративно-правові інструменти стимулювання зеленої трансформації аграрного сектору. Обґрунтовано, що воєнний стан зумовив зміну пріоритетів державного управління, за якої забезпечення продовольчої безпеки поєднується з необхідністю збереження екологічних орієнтирів розвитку. Доведено, що правовий режим воєнного стану не усуває вимог екологічної безпеки, а спричиняє модифікацію механізмів публічного адміністрування через застосування спеціальних адміністративно-правових режимів і спрощення окремих процедур.

Установлено, що адміністративно-правові інструменти стимулювання зеленої трансформації аграрного сектору становлять систему регуляторних, дозвільних, контрольних, стимулюючих та інформаційно-цифрових засобів управлінського впливу. Визначено, що в умовах воєнного стану трансформація дозвільної та контрольної діяльності проявляється у спрощенні адміністративних процедур, обмеженні планових контрольних заходів та розширенні декларативного принципу здійснення господарської діяльності.

Обґрунтовано, що важливу роль у стимулюванні екологічно орієнтованих моделей аграрного господарювання відіграють субсидії, гранти, компенсаційні механізми та державні програми підтримки. Встановлено зростання ролі інформаційно-цифрових інструментів публічного адміністрування, зокрема електронних реєстрів, цифрових платформ та електронних сервісів.

У результаті порівняльного аналізу встановлено, що українська модель стимулювання зеленої трансформації аграрного сектору в умовах воєнного стану має переважно антикризовий характер, тоді як підходи Європейського Союзу ґрунтуються на принципі екологічної умовності державної підтримки та поєднанні фінансових стимулів із вимогами екологічної результативності. На цій підставі обґрунтовано необхідність модернізації національної системи адміністративно-правових інструментів у напрямі посилення зв'язку між державною підтримкою та впровадженням екологічно значущих практик, розширення цифрових механізмів адміністрування та адаптації національної моделі аграрного управління до підходів ЄС.

Розділ 3 «Напрями оптимізації публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 3.1 *«Удосконалення нормативно-правового забезпечення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України»* узагальнено результати дослідження, що були проведені у попередніх розділах, та визначено концептуальні підходи до вдосконалення нормативно-правового забезпечення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України. Встановлено, що чинне правове регулювання характеризується фрагментарністю, зумовленою відокремленим функціонуванням аграрного, екологічного та адміністративно-процедурного законодавства, що призводить до відсутності єдиного адміністративно-правового механізму реалізації екологічно орієнтованої аграрної політики.

Обґрунтовано необхідність систематизації аграрного та екологічного законодавства через формування рамкової адміністративно-правової конструкції, яка забезпечує узгодження стратегічного планування, державної підтримки, адміністративних процедур, цифрового адміністрування, моніторингу та контролю. Визначено, що така конструкція має інтегрувати екологічні вимоги у систему публічного адміністрування як обов'язковий елемент управлінського впливу.

Аргументовано доцільність орієнтації на підходи права Європейського Союзу, зокрема у частині результат-орієнтованого планування, поєднання державної підтримки з механізмами контролю та використання цифрових систем адміністрування, що створює підґрунтя для модернізації національної моделі публічного адміністрування у відповідній сфері.

У результаті дослідження сформульовано та науково обґрунтовано положення Концепції проєкту Закону України «Про засади публічного адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору України», яка відображає доктринальний підхід до систематизації правового регулювання, формування рамкових адміністративно-правових стандартів екологізації сільського господарства та забезпечення узгодженості відповідних елементів державної політики.

У підрозділі 3.2 *«Інституційне вдосконалення системи суб'єктів публічного адміністрування у сфері «зеленої» аграрної політики»* здійснено адміністративно-правовий аналіз системи суб'єктів публічного адміністрування у сфері реалізації «зеленої» аграрної політики. Встановлено, що ключова проблема полягає не у відсутності необхідних суб'єктів публічної влади, а у фрагментарності їх функціональних зв'язків, недостатній визначеності компетенції та відсутності належних процедур міжвідомчої взаємодії. Доведено, що чинна інституційна архітектура зберігає переважно секторний характер, тоді як предмет правового регулювання вже набув інтегрованої природи.

Виокремлено основні групи суб'єктів публічного адміністрування у досліджуваній сфері: суб'єкти формування державної політики, її реалізації, контролю і нагляду, сервісного та інформаційного забезпечення, а також територіального виконання. Обґрунтовано висновок про існування моделі неповного адміністративного циклу зеленої аграрної політики, за якої стратегічне планування, нормативне регулювання, бюджетна підтримка, моніторинг і контроль здійснюються без належної узгодженості.

Доведено необхідність переходу від відомчо роз'єднаної моделі реалізації повноважень до функціонально розмежованої моделі компетенції. У зв'язку з цим запропоновано чітке розмежування стратегічних, галузевих, екологічних, сервісних, інформаційних, контрольних та територіальних функцій, що забезпечує визначеність меж компетенції та усуває дублювання владних повноважень.

Встановлено, що інституційне вдосконалення потребує підвищення інституційної спроможності суб'єктів публічної адміністрації та запровадження координаційних механізмів. У цьому зв'язку запропоновано утворення Міжвідомчої координаційної ради з питань зеленої трансформації аграрного сектору при Кабінеті Міністрів України, підготовку щорічного міжвідомчого звіту та використання спільних індикаторів результативності.

У підрозділі 3.3 *«Адміністративно-правові гарантії дотримання прав та законних інтересів суб'єктів аграрного сектору в умовах «зеленої» трансформації»* досліджено систему адміністративно-правових гарантій та доведено, що вони є необхідною умовою правомірності владно-управлінського впливу. Обґрунтовано, що нормативне вдосконалення аграрного й екологічного регулювання та інституційна оптимізація системи суб'єктів публічної адміністрації набувають реального значення лише за наявності належних процедурних і контрольних-захисних механізмів, здатних забезпечити правову визначеність і передбачуваність адміністративних рішень.

Досліджено баланс публічних і приватних інтересів як основу гарантійного механізму у сфері «зеленої» трансформації аграрного сектору. Доведено, що публічний інтерес не може реалізовуватися без належного процедурного оформлення, мотивування рішення та врахування правового становища адресата. У зв'язку з цим обґрунтовано необхідність захисту не лише суб'єктивних прав, а й законних інтересів суб'єктів аграрного сектору.

Окрему увагу приділено правовій визначеності адміністративних процедур, адміністративному оскарженню та адміністративному судочинству як взаємопов'язаним елементам єдиної гарантійної системи. Встановлено, що саме первинна адміністративна процедура має вирішальне значення для забезпечення правомірності управлінського рішення, тоді як адміністративне оскарження та судовий контроль виконують функцію перевірки й усунення допущених порушень.

Сформульовано авторську модель системи адміністративно-правових гарантій у сфері «зеленої» трансформації аграрного сектору, яка охоплює нормативний, процедурний, інституційний, контрольний-оскаржувальний і цифровий блоки. На цій основі запропоновано прикладний тест правомірності адміністративного акта, що дає змогу оцінювати наявність нормативної підстави рішення, дотримання права особи на участь у процедурі, належність мотивування, відповідність принципу пропорційності та забезпечення ефективного адміністративного і судового перегляду.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертаційної роботи наведено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання, яке полягає у розкритті змісту та визначенні особливостей публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України як об'єкта адміністративно-правового регулювання, а також у формуванні на цій основі науково обґрунтованих пропозицій і рекомендацій, спрямованих на вдосконалення нормативно-правового, інституційного та процедурного забезпечення реалізації відповідної державної політики. У результаті дослідження сформульовано низку нових наукових висновків, основні з них такі:

1. Встановлено, що аграрний сектор України за своєю правовою природою становить не лише галузь господарської діяльності, а комплексну сферу суспільних відносин, у межах якої поєднуються економічні, природоресурсні, екологічні та соціальні чинники. Обґрунтовано, що така природа аграрної сфери зумовлює її публічно-правовий характер, оскільки через функціонування аграрного виробництва забезпечуються продовольча безпека держави, раціональне використання природних ресурсів та підтримання екологічної рівноваги. На підставі аналізу конституційних положень і галузевого законодавства доведено, що використання природних ресурсів, які становлять основу аграрного виробництва, перебуває під особливою охороною держави та потребує організаційного і регулятивного впливу публічної влади. З'ясовано зміст концепції «зеленої» трансформації аграрного сектору та її взаємозв'язок із концепціями сталого розвитку, зеленої економіки та біоекономіки. Обґрунтовано, що «зелена» трансформація аграрного сектору є самостійним об'єктом публічного адміністрування.

2. Обґрунтовано поняття та розкрито сутність публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України. Встановлено, що публічне адміністрування у цій сфері становить комплексну систему організаційних, правових, економічних та інституційних механізмів, за допомогою яких суб'єкти публічної влади забезпечують реалізацію державної аграрної та екологічної політики. Доведено, що на відміну від державного управління та державного регулювання, публічне адміністрування охоплює ширше коло суб'єктів і інструментів впливу та спрямоване на довгострокове впорядкування суспільних відносин у сфері аграрного розвитку. У цьому контексті публічне адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору визначено як системну діяльність суб'єктів публічної влади, спрямовану на організацію та координацію процесів екологічно орієнтованої модернізації аграрного виробництва, забезпечення сталого використання природних ресурсів та узгодження економічних, екологічних і соціальних інтересів розвитку аграрної сфери.

3. Досліджено принципи, завдання та напрями публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України. Обґрунтовано, що система принципів у цій сфері має комплексний характер і охоплює загальноадміністративні, екологічні, управлінсько-інституційні та євроінтеграційно орієнтовані засади, які визначають зміст і межі діяльності

суб'єктів публічної влади. Встановлено, що завдання публічного адміністрування полягають у формуванні нормативно-правових та інституційних умов екологізації аграрного виробництва, забезпеченні раціонального використання природних ресурсів, стимулюванні інновацій, розвитку органічного виробництва, цифровізації управлінських процесів, адаптації аграрного сектору до змін клімату та підтримці сталого розвитку сільських територій. Доведено, що реалізація цих завдань здійснюється через систему взаємопов'язаних напрямів публічного адміністрування – інституційного, екологічного, економічно-стимулюючого, цифрового, кліматичного, земельно-ресурсного, соціально-територіального та євроінтеграційного, сукупність яких дає підстави розглядати публічне адміністрування у цій сфері як цілісну структурно-функціональну систему управлінського впливу.

4. Досліджено нормативні засади здійснення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України та обґрунтовано, що вони становлять комплексну, міжгалузеву й багаторівневу систему правового регулювання. Встановлено, що відповідна нормативна основа охоплює конституційний, міжнародно-правовий та євроінтеграційний, законодавчий, стратегічно-програмний і підзаконний рівні, кожен із яких виконує самостійну регулятивну функцію у механізмі реалізації державної аграрної та екологічної політики. Доведено, що істотний вплив на формування національної системи правового регулювання у цій сфері справляють Угода про асоціацію між Україною та ЄС, Європейський зелений курс, стратегія «Від ферми до виделки», інші стратегічні документи, регламенти й директиви Європейського Союзу, які визначають зовнішні стандарти екологізації аграрної політики та модернізації системи публічного адміністрування. Обґрунтовано, що подальший розвиток нормативного забезпечення «зеленої» трансформації аграрного сектору повинен бути пов'язаний не лише з розширенням масиву правових приписів, а передусім із підвищенням їх узгодженості, удосконаленням адміністративних процедур та зміцненням інституційної спроможності суб'єктів публічної адміністрації.

5. Встановлено, що сучасна модель зеленої трансформації аграрного сектору Європейського Союзу сформувалася внаслідок еволюції аграрної, екологічної та кліматичної політики ЄС і характеризується інтеграцією екологічних та кліматичних цілей у систему правового регулювання, механізми державної підтримки та інструменти публічного адміністрування агропродовольчого сектору. Визначено, що правову основу цієї трансформації становлять норми установчих договорів Європейського Союзу, акти вторинного права у сфері охорони довкілля та сучасна реформа Спільної аграрної політики, яка поєднує економічну підтримку аграрного виробництва з досягненням цілей сталого розвитку, збереження довкілля та кліматичної стабільності. Доведено, що стратегічними орієнтирами цієї трансформації виступають Європейський зелений курс та стратегія «Від ферми до виделки», які формують інтегровану модель регулювання агропродовольчої системи та спрямовують публічне адміністрування на досягнення екологічних, кліматичних і соціально значущих результатів. Обґрунтовано, що значення європейського досвіду для України полягає не лише у наближенні національного законодавства до *acquis* Європейського Союзу, а й у необхідності трансформації

моделі публічного адміністрування у сфері аграрної, екологічної та кліматичної політики на засадах інтеграції екологічних вимог у систему державної підтримки, стратегічного планування та управлінського контролю у сфері агропродовольчого розвитку.

6. Досліджено інституційні та процедурні моделі публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору в державах-членах Європейського Союзу, у результаті чого встановлено, що сучасна Спільна аграрна політика ЄС функціонує як складна багаторівнева адміністративно-правова система, в межах якої реалізація екологічних і кліматичних стандартів забезпечується через поєднання наднаціонального регулятивного впливу інституцій ЄС, національного стратегічного планування, діяльності спеціалізованих платіжних і контрольних інституцій, регіонально диференційованих механізмів реалізації аграрної політики, а також цифрових інструментів моніторингу, верифікації та звітності. Обґрунтовано, що особливості багаторівневого управління у сфері CAP проявляються у поєднанні адміністративної автономії держав-членів із збереженням єдності стратегічних цілей, індикаторів результативності, механізмів умовності та фінансового контролю на рівні Союзу, тоді як адміністративні процедури та цифрові системи адміністрування виступають ключовим правовим засобом практичної імплементації екологічних вимог у сфері сільського господарства, що дозволяє розглядати публічне адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору в ЄС як результат-орієнтований і процедурно впорядкований механізм реалізації публічного інтересу у сфері сталого розвитку сільського господарства.

7. Розкрито особливості адаптації європейських стандартів публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору до правової системи України та встановлено, що цей процес має комплексний інституційно-правовий характер і передбачає не лише гармонізацію національного законодавства з *acquis* Європейського Союзу, а й поступову трансформацію моделі публічного адміністрування аграрної та екологічної політики. Обґрунтовано, що європейські стандарти у зазначеній сфері охоплюють систему стратегічного програмування, екологічної умовності державної підтримки, цифрового адміністрування, моніторингу та оцінювання результативності політики, яка у праві ЄС інституційно інтегрована в межах Спільної аграрної політики. Встановлено, що в Україні сформовано лише окремі елементи такої моделі – стратегічні документи розвитку аграрного сектору, процедурні екологічні механізми, інститути державного контролю та цифрові інструменти управління, однак вони ще не поєднані в цілісну систему агроекологічного адміністрування. У зв'язку з цим визначено основні адміністративно-правові проблеми імплементації європейських стандартів, до яких віднесено фрагментарність нормативного регулювання, розосередженість компетенції між суб'єктами публічної влади, недостатню інтегрованість інформаційних систем, складність адміністративних процедур та обмеженість ресурсного забезпечення реалізації політики зеленої трансформації аграрного сектору.

8. Визначено систему адміністративно-правових інструментів стимулювання «зеленої» трансформації аграрного сектору України в умовах правового режиму

воєнного стану та обґрунтовано їх класифікацію на регуляторні, дозвільні, контрольні, стимулюючі та інформаційно-цифрові засоби публічного адміністрування, через які держава здійснює управлінський вплив на поведінку суб'єктів аграрного господарювання. Доведено, що в умовах воєнного стану зазначені інструменти зазнають функціональної трансформації, яка проявляється у спрощенні адміністративних процедур, розширенні застосування цифрових механізмів адміністрування, використанні адресної державної підтримки та поєднанні антикризових управлінських рішень із необхідністю збереження базових екологічних стандартів аграрної діяльності. На підставі аналізу права та практики Європейського Союзу обґрунтовано напрями удосконалення національної системи адміністративно-правових інструментів, що полягають у посиленні правового зв'язку державної підтримки з екологічними критеріями результативності, розширенні цифрових інструментів управління, підвищенні прозорості адміністративних процедур та поступовій адаптації національної моделі стимулювання сталого агровиробництва до підходів Спільної аграрної політики ЄС.

9. Визначено та обґрунтовано напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України, що полягають у переході від фрагментарного галузевого регулювання до цілісної рамкової адміністративно-правової моделі. Така модель орієнтована на систематизацію аграрного й екологічного законодавства, забезпечення їх внутрішньої узгодженості та інтеграцію адміністративно-процедурних механізмів як обов'язкової складової реалізації державної політики у відповідній сфері. Обґрунтовано, що її формування має здійснюватися з урахуванням підходів *acquis* Європейського Союзу, зокрема щодо результат-орієнтованого планування, поєднання фінансування з механізмами контролю та застосування цифрових систем адміністрування, що забезпечують прозорість, верифікацію даних і підзвітність управлінських рішень. Визначено, що впровадження такої моделі створює передумови для формування єдиних правових засад екологізації сільського господарства, підвищення ефективності публічного адміністрування та забезпечення балансу між економічними, екологічними і соціальними інтересами у сфері аграрного виробництва. Зазначені положення дістали своє відображення в обґрунтованій і запропонованій Концепції проєкту спеціального рамкового закону, спрямованого на систематизацію правового регулювання та формування цілісної нормативної основи «зеленої» трансформації аграрного сектору України.

10. Здійснено комплексний адміністративно-правовий аналіз інституційної організації суб'єктів публічного адміністрування у сфері «зеленої» аграрної політики, у результаті чого виявлено фрагментарність чинної моделі та встановлено її невідповідність міжгалузевій природі відповідних відносин, що проявляється у розривах між формуванням державної політики, її реалізацією, моніторингом і контролем. Обґрунтовано концепцію неповного адміністративного циклу та здійснено функціональну систематизацію суб'єктів публічної адміністрації, на підставі чого доведено необхідність переходу до функціонально розмежованої моделі компетенції із чітким визначенням стратегічної, галузевої, екологічної,

сервісної, інформаційної, контрольної та територіальної функцій. Визначено напрями підвищення інституційної спроможності органів публічної влади, що охоплюють кадрове, аналітичне, цифрове та методичне забезпечення, а також обґрунтовано необхідність запровадження процедурно обов'язкової міжвідомчої координації, інтегрованого обміну даними та використання спільних індикаторів результативності, що у сукупності формує підґрунтя для становлення цілісної та узгодженої системи публічного адміністрування «зеленої» аграрної політики.

11. Системно обґрунтовано адміністративно-правові гарантії як цілісну систему забезпечення прав та законних інтересів суб'єктів аграрного сектору в умовах «зеленої» трансформації та як критерій правомірності індивідуального адміністративного акта; уточнено їх зміст через інтеграцію нормативних, процедурних, інституційних, цифрових і контрольних елементів та доведено, що їх ефективність визначається насамперед рівнем правової визначеності адміністративних процедур, забезпеченням участі особи у їх здійсненні, належним мотивуванням рішень і функціонуванням дієвих механізмів адміністративного перегляду та судового контролю. Розвинено підхід до розуміння гарантій не лише як засобів реагування на порушення, а як внутрішніх юридичних умов правомірного адміністрування, спрямованих на запобігання дефектному управлінському рішенню; у цьому контексті запропоновано авторську модель системи адміністративно-правових гарантій та прикладний тест правомірності адміністративного акта, який охоплює перевірку нормативної підстави рішення, дотримання процедурних прав особи, належності мотивування, пропорційності втручання, захисту законних очікувань і забезпечення ефективного перегляду, що дозволяє використовувати його як інструмент юридичної оцінки дій публічної адміністрації та практичного захисту прав учасників аграрних правовідносин.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Reshetnikov V. Legal and Administrative Foundations of the Green Transformation of the Agricultural Sector in the European Union. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2024. № 6. P. 122–125.
2. Решетніков В.В. Зелена трансформація аграрного сектору України як сфера публічного адміністрування в умовах європейської інтеграції. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2025. Вип. 6. С. 118–122.
3. Решетніков В.В. Теоретичні засади та зміст публічного адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору України. *KELM*. 2025. № 6 (74). С. 116–119 (Республіка Польща).
4. Решетніков В.В. Інституційні та процедурні моделі публічного адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору в ЄС. *Право і суспільство*. 2025. № 6. С. 765–771.
5. Решетніков В.В. Нормативно-правові засади публічного адміністрування зеленої трансформації аграрного сектору України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 11. С. 479–482.

6. Решетніков В.В. Принципи та механізми публічного адміністрування зеленої модернізації аграрного сектору України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2026. Вип. 1. С. 117–122.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Решетніков В.В. Публічне адміністрування аграрної та екологічної політики в умовах зеленої трансформації. *Інноваційні підходи до реформування сучасного законодавства*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 20–21 квіт. 2023 р.). Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2023. С. 44–46.

8. Решетніков В.В. Механізми публічного адміністрування зеленої модернізації аграрного сектору України: інструментальна модель та воєнні обмеження. *Проблемні питання, досягнення та інновації фундаментальних та прикладних досліджень*: Матеріали третьої міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 28–29 жовт. 2025 р.). Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2025. С. 71–74.

9. Решетніков В.В. Зелене врядування в аграрному секторі: інституційні механізми та європейський вектор. *Перспективні напрямки розвитку юридичної науки у 21-му сторіччі*: матеріали п'ятої міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 14–15 січ. 2026 р.). Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2026. С. 121–123.

АНОТАЦІЯ

Решетніков В. В. Публічне адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору як інструмент європейської інтеграції України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2026.

У дисертаційному дослідженні наведено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання, яке полягало у розкритті змісту та особливостей публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України як об'єкта адміністративно-правового регулювання, а також у розробленні на цій основі науково обґрунтованих пропозицій і рекомендацій, спрямованих на вдосконалення нормативно-правового, інституційного та процедурного забезпечення реалізації відповідної державної політики.

Схарактеризовано теоретико-правову природу «зеленої» трансформації аграрного сектору як об'єкта публічного адміністрування та визначено її місце у системі державної аграрної й екологічної політики. Визначено поняття, зміст та сутність публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України як особливого напрямку реалізації державної аграрної та екологічної політики у сфері сталого розвитку сільського господарства. Обґрунтовано систему принципів, завдань та основних напрямів здійснення публічного адміністрування у досліджуваній сфері. Досліджено систему нормативно-правового забезпечення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України,

визначено її структуру та охарактеризовано основні рівні нормативного регулювання.

Проаналізовано правові та управлінські засади формування політики «зеленої» трансформації аграрного сектору в Європейському Союзі та визначено її значення для становлення сучасної моделі публічного адміністрування у сфері аграрної й екологічної політики. Досліджено інституційні та процедурні моделі публічного адміністрування у державах — членах Європейського Союзу, з'ясовано особливості багаторівневого управління, адміністративних процедур і цифрових інструментів реалізації екологічних стандартів. Розкрито особливості адаптації європейських стандартів до правової системи України та визначено основні адміністративно-правові проблеми їх імплементації. Визначено систему та класифікацію адміністративно-правових інструментів стимулювання «зеленої» трансформації аграрного сектору України в умовах воєнного стану та обґрунтовано напрями їх удосконалення з урахуванням європейського досвіду.

Обґрунтовано напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення публічного адміністрування «зеленої» трансформації аграрного сектору України з урахуванням потреб систематизації аграрного та екологічного законодавства, імплементації *acquis* Європейського Союзу та формування рамкових адміністративно-правових стандартів екологізації сільського господарства. Запропоновано напрями інституційного вдосконалення системи суб'єктів публічного адміністрування у сфері реалізації «зеленої» аграрної політики та обґрунтовано систему адміністративно-правових гарантій забезпечення прав і законних інтересів суб'єктів аграрного сектору в умовах «зеленої» трансформації, зокрема шляхом забезпечення правової визначеності адміністративних процедур та вдосконалення механізмів адміністративного і судового захисту прав учасників аграрних правовідносин.

Ключові слова: публічне адміністрування; зелена трансформація; аграрний сектор; адміністративно-правове регулювання; державна аграрна політика; європейська інтеграція; сталий розвиток; адміністративна процедура.

SUMMARY

Reshetnikov V. V. Public Administration of the Green Transformation of the Agricultural Sector as an Instrument of Ukraine's European Integration. – A qualifying scientific work submitted as a manuscript.

Thesis for the degree of Candidate of Legal Sciences in the specialty 12.00.07 «Administrative Law and Procedure; Financial Law; Information Law». – Scientific Institute of Public Law, Kyiv, 2026.

The thesis provides a theoretical generalisation and proposes a novel solution to a scientific problem consisting in elucidating the content and specific features of the public administration of the «green» transformation of the agricultural sector of Ukraine as an object of administrative and legal regulation, and, on this basis, in developing scientifically substantiated proposals and recommendations aimed at improving the legal, institutional, and procedural framework for the implementation of the relevant public policy.

The theoretical and legal nature of the «green» transformation of the agricultural sector as an object of public administration is characterised, and its place within the system

of public agrarian and environmental policy is determined. The concept, content, and essence of the public administration of the «green» transformation of the agricultural sector of Ukraine are defined as a distinct dimension of the implementation of public agrarian and environmental policy in the field of sustainable agricultural development. A system of principles, objectives, and principal directions of public administration in the relevant sphere is substantiated. The legal and regulatory framework for the public administration of the «green» transformation of the agricultural sector of Ukraine is examined, its structure is defined, and the main levels of legal regulation are characterised.

The legal and administrative foundations of the formation of the «green» transformation policy of the agricultural sector within the European Union are analysed, and their significance for the development of a contemporary model of public administration in the sphere of agricultural and environmental policy is determined. Institutional and procedural models of public administration in the Member States of the European Union are examined, and the specific features of multi-level governance, administrative procedures, and digital instruments for the implementation of environmental standards are identified. The particularities of the adaptation of European standards to the legal system of Ukraine are revealed, and the principal administrative-law challenges of their implementation are determined. A system and classification of administrative-law instruments for stimulating the «green» transformation of the agricultural sector of Ukraine under the legal regime of martial law are defined, and directions for their improvement are substantiated with due regard to European experience.

Directions for improving the legal and regulatory framework of public administration of the «green» transformation of the agricultural sector of Ukraine are substantiated, taking into account the need for the systematisation of agricultural and environmental legislation, the implementation of the *acquis* of the European Union, and the development of framework administrative-law standards for the greening of agriculture. Directions for the institutional enhancement of the system of public administrative bodies in the sphere of the implementation of «green» agricultural policy are proposed. A system of administrative-law guarantees for ensuring the rights and legitimate interests of stakeholders in the agricultural sector in the context of the «green» transformation is substantiated, in particular through ensuring the legal certainty of administrative procedures and improving the mechanisms of administrative and judicial remedies for the protection of the rights of participants in agricultural legal relations.

Keywords: public administration; green transformation; agricultural sector; administrative and legal regulation; state agrarian policy; European integration; sustainable development; administrative procedure.